

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci z jazyka anglického

Jana Tauchmanová

MODEL ÚSILÍ DANIELA GILA V SIMULTÁNNÍM TLUMOČENÍ
(Daniel Gile's Effort Model in Simultaneous Interpreting)
UK FF ÚTRL Praha, září 2011

Diplomová práce Jany Tauchmanové, která má charakter teoreticko-empirické studie, je jedním z dalších experimentálních výzkumů věnovaných saturaci procesní kapacity vlivem číselných údajů v průběhu simultánního tlumočení (ST) a realizovaných diplomanty na Ústavu translologie. Teoretickým východiskem je model úsilí mezinárodně uznávaného translologa, pedagoga a konferenčního tlumočnicka profesora Daniela Gila. Na anglicko-českém autentickém materiálu je takováto práce realizována poprvé.

Diplomová práce má 98 stránek (+ téměř stejně dlouhé přílohy) a je rozdělena do dvou základních částí: teoretické a empirické. V první části (s. 13-45) se diplomantka nejdříve zabývá velmi podrobně jednotlivými aspekty simultánního tlumočení právě z pohledu modelu úsilí Daniela Gila (procesní kapacita a její saturace), úlohou dlouhodobé, krátkodobé a pracovní paměti, zátěžovými faktory při tlumočení, tlumočnickými strategiemi a taktikami, vymezením jednotky smyslu při ST apod. a konečně také hodnocením tlumočnického výkonu z hlediska kvality a kvantity. Zaměřuje se na číselné údaje jako jeden z hlavních zátěžových faktorů, který bude dále zkoumat pomocí experimentu ve 2.části diplomové práce. V této teoretické části práce J.Tauchmanová prokázala, že velmi dobře prostudovala odbornou literaturu (kladně hodnotím, že pracuje zejména s novějšími zdroji) a že problematiku, spojenou s pojmovým aparátem, definicemi a názory jednotlivých autorů zpracovala uceleně a kultivovaným jazykem, někdy však poněkud mnohoslovně na úkor jednoznačnosti. Například otázka pravděpodobnostního prognózování a anticipace je zde prezentována jako dvě odlišné kategorie. Je tomu skutečně tak? Rovněž aplikace modelu úsilí na konsekutivní tlumočení, tlumočení z listu a simultánní tlumočení z textem je pro účely této diplomové práce spíše nadbytečná, jakož i prezentace gravitačního modelu jazykových znalostí.

Na základě prostudovaných poznatků si diplomantka v závěru stanoví pro vlastní empirický experiment následující pracovní hypotézu: „*u simultánního tlumočení může dojít vlivem výskytu číselných údajů k zahlcení tlumočnickovy procesní kapacity (...)*“. Definiuje i dílčí hypotézu, „*že zhoršení tlumočnického výkonu bude výraznější u studentů čtvrtého ročníku než u studentů pátého ročníku*“.

Ve druhé, empirické části diplomové práce (s. 46-90) J.Tauchmanová svou hypotézu testuje, ověřuje a analyzuje na simultánním tlumočení záznamu autentické anglické přednášky na odborné konferenci. Tlumočnický v experimentu byli studenti 4. (respektive 1.ročníku navazujícího magisterského studia, obor tlumočnictví) a 5. ročníku oboru tlumočnictví ÚTRL FF UK – celkem 20 (resp. 21) subjektů (diplomantka zde chybně uvádí i obor Mezikulturní komunikace, což je pouze bakalářské studium). V této souvislosti oceňuji vysoký počet subjektů v experimentu i celou přípravu a průběh experimentu, včetně pilotní fáze, jakož i statistickou kvantitativní analýzu.

Diplomantka konstatuje, že se stanovenou hypotézu se podařilo potvrdit pouze zčásti, protože jednotlivé dílčí analýzy vyústily v protichůdné závěry. Obecně se jí nepotvrdilo, že by číselné údaje způsobovaly saturaci procesní kapacity. Saturace procesní kapacity vlivem číselných údajů se potvrdila pouze u osmi dílčích úseků, u čtyř se naopak potvrdila. Zajímavé výsledky přinesla analýza rozdílů mezi 4. a 5.ročníkem. Tlumočnický výkon pátého ročníku byl podle kritérií stanovených diplomantkou v průměru lepší než výkon čtvrtého ročníku.

Z toho je možné usuzovat, že délka tlumočnického výcviku má přímý vliv na tlumočnický výkon a že výkon lze do jisté míry zlepšit. Tím se diplomantce potvrdila její dílčí hypotéza. Je rovněž možné, jak konstatuje sama diplomantka, že k zahlcení procesní kapacity u některých subjektů nedošlo vlivem zvoleného zátěžového faktoru (číselného údaje), nýbrž v důsledku nedostatečných jazykových kompetencí. Proto by bývalo možná vhodnější tlumočnické výkony studentů porovnat s tlumočením profesionálních tlumočnicků z praxe.

Práce Jany Tauchmanové splňuje všechny náležitosti magisterské diplomové práce a je poctivě a velice pečlivě napsaná. Způsobem zpracování dané problematiky diplomantka prokázala, že velmi dobře zvládla veškerou odbornou literaturu, že s prostudovanou literaturou a empirickým materiálem dovede pracovat a je schopna jednotlivé úvahy, názory a poznatky dobře utřídit a podat. V této souvislosti oceňuji rozsáhlou bibliografii uvedenou v závěru diplomové práce.

Diplomovou práci **Jany Tauchmanové** doporučuji k obhajobě a hodnotím ji zatím stupněm **velmi dobře**. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

Prof.PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Praha 9.9.2011